

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ./ΕΞ. 2302 /2020

Έν Αθήναις τῇ 11ῃ Μαρτίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 20

Πρὸς
Ἄπαντα τὸν Ἱερόν Κλήρον,
τάς Μοναστικές Ἀδελφότητες,
τούς Ὑπαλλήλους καί τό Προσωπικόν
ἀπάντων τῶν Ν.Π.Δ.Δ. καί Ν.Π.Ι.Δ.
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραῖς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἐνταῦθα

Διά τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως τό ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1223/498/10-3-2020 Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ θέμα: «Διαβίβασις τῆς ὑπ' ἀριθ. 3013 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ὡς καί εἰδικῆς Δείσεως περὶ ἀποτροπῆς ἐξαπλώσεως τοῦ κορωνοϊοῦ», καί παρακαλοῦμεν ὅπως, κατά τήν Θεῖαν Λειτουργίαν τήν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν (15/3/2020), ἀναγνώσῃτε τήν ὡς κάτωθι Συνοδικήν Ἐγκύκλιον, ψάλῃτε δέ τήν εἰδικήν Δέψιν καί ἐνημερώσῃτε τό Χριστεπώνυμον Πλήρωμα διά τήν πιστὴν τήρησιν τῶν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένων.

Ἐντολὴ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου
Θ. ΠΡΩΤΟΣΥΝΤΗΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχι-Βασίλειος Θεοχάρης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1223

Αριθ.

Ἀθήνησι τῇ 10ῃ Μαρτίου 2020

Διεκπ. 498

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρός

τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν καί
τάς Ἱεράς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΘΕΜΑ: «*Διαβίβασις τῆς ὑπ' ἀριθ. 3013 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ὡς καί
εἰδικῆς Δεήσεως περὶ ἀποτροπῆς ἐξαπλώσεως τοῦ κορωνοϊοῦ*»

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 9^{ης} μηνός Μαρτίου ἐ.ἔ., διαπέμπομεν ὑμῖν, συνημμένως ὧδε, α) τὴν ὑπ' ἀριθ. 3013 Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον περὶ τοῦ νέου κορωνοϊοῦ (Covid-19), παρακαλοῦντες ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐπ' Ἐκκλησιαίς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀντὶ ἄλλου κηρύγματος, τὴν Β' Κυριακὴν τῶν Νηστειῶν (15.3.2020), β) τὴν εἰδικὴν Δέησιν, ἡ ὁποία δεόν νά ψαλῆ εἰς τὸ τέλος τῆς αὐτῆς Θείας Λειτουργίας μετὰ τὸ «*Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου...*», ὑπὲρ τῆς ἀποτροπῆς ἐξαπλώσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νόσου καί γ) τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 15447/5.3.2020 Ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας μέ θέμα: «*Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Σχολικές Μονάδες και φορεῖς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες*» καί παρακαλοῦμεν ὅπως ἐνημερώσητε ἀρμοδίως τοὺς εὐλαβεστάτους Ἱερεῖς καί Μοναχοὺς τῆς καθ' ὑμᾶς Ἐπαρχίας, ὡς καί τὰ ὑφ' ὑμῶν Ἐκκλησιαστικά Νομικά Πρόσωπα, διὰ τὰ κατ' αὐτοὺς.

Ἐντολὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ὁρεῶν Φιλόθεος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις : Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 1223

Αριθ.

Ἀθήνησι τῆ 10^η Μαρτίου 2020

Διεκπ. 498

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3013

Πρός
τό Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «*Ενημέρωσις τοῦ Χριστεπωνύμου Πληρώματος περὶ τοῦ νέου κορωνοϊοῦ (Covid-19)*»

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ αἴσθημα εὐθύνης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινότητος, κατὰ τὴν συνεδρίαση Αὐτῆς τῆς 9^{ης} Μαρτίου 2020, συνεζήτησε ἐπισταμένως καί τό ζήτημα τοῦ νέου κορωνοϊοῦ (Covid-19), γιά τό ὅποιο ἐγκαίρως ἀπεστάλη ἤδη Ἐγκύκλιο Σημείωμα πρὸς τίς Ἱερές Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σέ συνεργασία μέ τίς ἀρμόδιες Κρατικές Ἀρχές, μέ σκοπό τὴν συμβολή τῆς Ἐκκλησίας στήν ὅλη προσπάθεια γιά τὴν πρόληψη διασπορᾶς τῆς νόσου, τὴν ὁποία προκαλεῖ ὁ νέος αὐτός ἴος.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὴν ὡς ἄνω συνεδρίαση Αὐτῆς ἀπεφάσισε νά ἀπευθυνθεῖ καί πάλι πρὸς τόν Ἱερό Κλῆρο

καί τόν εὐσεβῆ Ὁρθόδοξο Λαό, ὥστε νά προτρέψει πατρικῶς καί νά ἐπισημάνει τά ἐξῆς:

1^{ov} Νά ἐντείνουμε ὅλοι τίς προσευχές μας πρὸς τόν Νικητὴ τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, ὥστε νά διαφυλάξει ὑγιῆ καί ἀκέραιο τόν Λαό Του.

Πρὸς τόν σκοπὸ αὐτό, ἀπεφασίσθη ὅπως ἀμέσως μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας τῆς ἐρχομένης Β' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (15-3-2020), τελεσθεῖ Δέηση σέ ὅλους τοὺς Ἱερούς Ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ ἀποτροπῆς ἐξαπλώσεως τῆς νόσου.

2^{ov} Νά λαμβάνουμε ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ὅλα τά ἀπαραίτητα μέτρα, σύμφωνα μέ τίς συστάσεις τῶν ἀρμοδίων Κρατικῶν Ἀρχῶν, πρὸς τόν σκοπὸ τῆς προλήψεως τῆς διασπορᾶς τοῦ ἰοῦ. Τά μέτρα αὐτά εἶναι:

α) Τακτικό καί καλό πλύσιμο τῶν χειρῶν μέ σαποῦνι.

β) Χρησιμοποίηση ἀντισηπτικῶν μέ οἰνόπνευμα.

γ) Τήρηση ἀποστάσεων ἀπὸ ὅποιον παρουσιάζει συμπτώματα.

δ) Ἐπιμελής καθαριότητα τῶν ἐπιφανειῶν καί σωστός ἀερισμὸς τῶν Ἱερῶν Ναῶν καί τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν χώρων.

3^{ov} Πέραν αὐτῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος προτρέπει ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι παρουσιάζουν συμπτώματα ἀσθενείας, ἀλλὰ καί ὅσους ἀνήκουν στίς ὑγειονομικῶς εὐπαθεῖς ὁμάδες, πάσχοντες ἀπὸ ἀναπνευστικά προβλήματα ἢ σακχαρώδη διαβήτη ἢ καρδιαγγειακά νοσήματα, ὡς καί οἱ ἀνοσοκατεσταλμένοι, νά ἀποφύγουν προσωρινῶς τὴν ἔξοδο ἀπὸ τὴν οἰκία τους, ἐάν δέν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο, νά εἶναι ἀκόμη πιό προσεκτικοί στὴν σχολαστικὴ ὑγιεινὴ καί καθαριότητα, καθὼς καί τοὺς ἀσπασμούς καί ἐναγκαλισμούς, χάριν τῆς προστασίας τῆς υγείας τῶν ἰδίων, ἀλλὰ καί τῶν συνανθρώπων τους.

4^{ov} Ὅσοι παρουσιάζουν συμπτώματα ἀσθενείας νά ἐπικοινωνοῦν μέ τὴν τηλεφωνικὴ γραμμὴ 1135, ἢ ὁποῖα ἐπὶ

24ώρου βάσεως θά παρέχει πληροφορίες σχετικά μέ τόν νέο κορωνοϊό.

5^{ον} Ως πρός τό θέμα τῆς Θείας Κοινωνίας ή Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τονίζει ὅτι γιά τά μέλη τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας ή προσέλευση στήν Θεία Εὐχαριστία καί ή Κοινωνία ἀπό τό Κοινό Ποτήριο τῆς Ζωῆς, ἀσφαλῶς καί δέν μπορεῖ νά γίνει αἰτία μεταδόσεως ἀσθενειῶν, γιατί οἱ πιστοί ὅλων τῶν ἐποχῶν γνωρίζουν ὅτι ή προσέλευση στήν Θεία Κοινωνία, ἀκόμη καί ἐν μέσῳ πανδημίας, συνιστᾶ, ἀφ' ἑνός, μία ἔμπρακτη κατάφαση αὐτοπαραδόσεως στόν Ζῶντα Θεό καί, ἀφ' ἑτέρου, τρανή φανέρωση ἀγάπης πρός Αὐτόν, ή ὁποία κατανικᾶ κάθε ἀνθρώπινο καί, ἴσως, δικαιολογημένο φόβο: «φόβος δέν ὑπάρχει στήν ἀγάπη, ἀλλά ή τελεία ἀγάπη διώχνει τόν φόβο» (Α' Ἰωάν. 4, 18). Τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουν ὅτι ή Κοινωνία, δηλαδή ή σχέση, εἶναι καρπός ἀγάπης καί ἄθλημα ἐλευθερίας, ἀκριβῶς γιατί ἀγνοεῖ τήν καχυποψία, τίς ἐπιφυλάξεις καί τούς φόβους.

Οἱ συζητήσεις καί οἱ ἀπόψεις πού ἀκούγονται τίς τελευταῖες ἡμέρες γιά τό ὅλο ζήτημα, ἀκόμη καί γιά ἐνδεχόμενη ἀπαγόρευση τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ξεκινοῦν ἀπό διαφορετική ἀφετηρία καί ἔχουν διαφορετική προσέγγιση. Ὅσοι προσέρχονται «μετά φόβου Θεοῦ, πίστεως καί ἀγάπης» καί ἀπολύτως ἐλεύθερα, χωρίς κανένα δυναστικό καταναγκασμό, κοινωνοῦν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τό ὁποῖο γίνεται «φάρμακο ἀθανασίας», «εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν καί εἰς ζωήν αἰώνιον».

Ὅλοι οἱ Πιστοί, ὁ εὐσεβής καί γεμάτος ἀγάπη ὀρθόδοξος Λαός, οἱ Μοναχοί καί ὁ εὐαγῆς Ἱερός Κληρικός πού μέσα ἀπό τήν Θεία Κοινωνία ἐκφράζουν τήν ἀγάπη τους καί τήν δίψα τους γιά ζωή καί σχέση, τό ἐλάχιστο πού δικαιοῦνται ἀπό τούς συμμετέχοντες στόν δημόσιο διάλογο εἶναι ὁ σεβασμός πρός τήν πίστη τους καί τήν ἐπιλογή τους αὐτή, νά ἀγαποῦν χωρίς φόβο καί ἀνασφάλεια.

Χωρίς νά καταδικάζουμε κανένα γιά τόν φόβο καί τήν ἀνησυχία του, ὁμολογοῦμε ὅτι ὅλοι οἱ πιστοί, ἐπιτελώνοντας τό χρέος τῆς ἐν ἐλευθερία ἀγάπης μας, θά ἐξακολουθήσουμε στίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες μας νά λειτουργοῦμε καί νά κοινωνοῦμε, ἔχοντας τήν βεβαιότητα ὅτι κοινωνοῦμε τήν ζωή καί τήν ἀθανασία.

Πατρικῶς εὐχόμεθα, νά διέλθετε τό ὑπόλοιπο στάδιο τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἐν μετανοίᾳ καί ἀγάπῃ, ὥστε ὅλοι νά τύχουμε τῆς μετοχῆς στό σωτήριο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας.

- † Ὁ Ἀθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καί Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος
- † Ὁ Τριφυλίας καί Ὀλυμπίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Λευκάδος καί Ἰθάκης Θεόφιλος
- † Ὁ Θηβῶν καί Λεβαδείας Γεώργιος
- † Ὁ Παροναξίας Καλλίνικος
- † Ὁ Φωκίδος Θεόκτιστος
- † Ὁ Νέας Κρήνης καί Καλαμαριᾶς Ἰουστίνος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου Στέφανος
- † Ὁ Σισανίου καί Σιατίστης Ἀθανάσιος
- Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
- † Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

ΕΙΔΙΚΗ ΔΕΗΣΙΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΙΚΤΙΡΜΟΝΑ ΚΥΡΙΟΝ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΗΜΩΝ
ΕΚ ΤΗΣ ΕΥΡΟΥΣΗΣ ΗΜΑΣ
ΛΟΙΜΙΚΗΣ ΝΟΣΟΥ

Μετά τό «Εἴη τό ὄνομα Κυρίου...» θά ψαλῆ ἡ ὡς κάτωθι Δέησις:

Ὁ Ἱερεύς:

Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου· δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον (τρὶς).

Ὁ Ἱερεύς:

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (...) καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον (τρὶς).

Ὁ Ἱερεύς:

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους, πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐν τῷ κράτει ἡμῶν· ὑπὲρ τοῦ κατὰ ξηράν, θάλασσαν καὶ ἀέρα φιλοχρίστου ἡμῶν στρατοῦ, καὶ τῶν σωμάτων ἀσφαλείας τῆς πατρίδος ἡμῶν.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον (τρὶς).

Ὁ Ἱερεύς:

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, καὶ πάντων τῶν ἐν ἀσθενείαις, λοιμοῖς καὶ θλίψεσιν εὕρισκομένων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον (τρὶς).

Ὁ Ἱερεύς:

Ἔτι δεόμεθα καὶ ὑπὲρ τοῦ εἰσακουῆσαι Κύριον τὸν Θεόν, φωνῆς τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον (τρὶς).

Ὁ Ἱερεύς:

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ Λαός:

Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ Ἱερεύς:

Κύριε, ὁ Θεός ἡμῶν, ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς· ὁ τῶν χειμαζομένων λιμῆν, ῥύστης τε καὶ σωτῆρ· ὁ μὴ ἐὼν ἡμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δυνάμεθα· ὁ ποιῶν σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ἡμᾶς ὑ-

πενεγκεῖν. Πρόσδεξαι πάντας ἡμᾶς προσπίπτοντας ἐν μετανοίᾳ τοῖς οἰκτιρμοῖς Σου. Πολλαὶ γὰρ θλίψεις καὶ ὠδῖναι εὗρον ἡμᾶς καὶ πικρία πολλῇ συνεχόμεθα, ἀλλὰ μὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς τέλος ὁ τῶν Πατέρων Θεός.

Ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, λοιμοῦ τε καὶ θλίψεως, ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποίθαμεν τῷ ζῶντι Θεῷ.

Σὸν γάρ ἐστι τὸ ἐλεεῖν καὶ σώζειν ἡμᾶς ὁ Θεός ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ Λαός: Ἀμήν.

Ὁ Ἱερεὺς ποιεῖ τὴν Ἀπόλυσιν τῆς Θείας Λειτουργίας.

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΥΓΕΙΑΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ Α'

Πληροφορίες: Ο. Παντελά
Ταχ. Διεύθυνση: Αριστοτέλους 19
Ταχ. Κώδικας: 101 87
Τηλέφωνο: 2132161325
FAX: 2132161907
Email: ddy@moh.gov.gr

Αθήνα 05/03/2020
Αρ. Πρωτ. Δ1α/Γ.Π.οικ. 15447

**ΠΡΟΣ: Υπουργείο Παιδείας δια βίου Μάθησης
και Θρησκευμάτων
Γρ. Υπουργού**
Ανδρέα Παπανδρέου 37, 15180 - Μαρούσι
(Με την παράκληση να ενημερωθούν όλες οι σχολικές
μονάδες ευθύνης σας)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΘΕΜΑ: «Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Σχολικές Μονάδες και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες»

Σχετ.:

1. Το ΠΔ 121/2017 (ΦΕΚ 148 Α,) «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα.
2. Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου με θέμα: «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (Α' 42/25-02-2020) άρθρο 1 παράγραφος 2.
3. Η με αρ. πρωτ. Δ1α/Γ.Π.οικ.4133/23-01-2020 Εγκύκλιος της Δνσης Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος με θέμα: «Οδηγίες σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς της γρίπης στις Σχολικές Μονάδες και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες» (ΑΔΑ: ΨΠΗΗ465ΦΥΟ-ΑΒΕ)
4. Οδηγίες του CDC σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό COVID-19 στα σχολεία, τους φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες φροντίδας παιδιών. (Interim Guidance Programs and K-12 Schools/CDC)
5. Το με αρ. πρωτ. 685/16-01-20 έγγραφο του ΕΟΔΥ και η λοιπή σχετική αλληλογραφία.
6. Οδηγίες του ΕΟΔΥ σχετικά με τα μέτρα πρόληψης κατά της διασποράς λοίμωξης από το νέο κορωνοϊό COVID-19 στα σχολεία και φορείς που προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του και συνεχώς επικαιροποιούνται.

Η παρούσα εγκύκλιος έχει ως σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών, όλων των εργαζομένων και των μαθητών των σχολείων Α'βάθμιας και Β'βάθμιας εκπαίδευσης, όλων των Φροντιστηρίων και γενικότερα των πάσης φύσεως εκπαιδευτικών μονάδων της χώρας σε ό,τι αφορά τα συμπτώματα του κορωνοϊού COVID-19, τις απαραίτητες ενέργειες σε περίπτωση εμφάνισης κρούσματος και τα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς του ιού.

Οι **κορωνοϊοί** είναι μια ομάδα ιών που συνήθως προκαλούν αναπνευστικές λοιμώξεις με ποικίλη σοβαρότητα στον άνθρωπο και στα ζώα. Εκτιμάται ότι περίπου το ένα τρίτο των λοιμώξεων ανώτερου αναπνευστικού στον άνθρωπο μπορεί να προκαλείται από κορωνοϊούς. Ο κορωνοϊός COVID-19 είναι στέλεχος που απομονώνεται για πρώτη φορά από τον άνθρωπο.

Με βάση τα διαθέσιμα επιδημιολογικά δεδομένα, φαίνεται ότι ο κορωνοϊός COVID-19 πιθανότατα μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο μέσω σταγονιδίων που αποβάλλονται από άτομο που νοσεί, μέσω βήχα ή πταρμού ή με άμεση ή έμμεση επαφή με εκκρίσεις αναπνευστικού (δηλαδή μέσω μολυσμένων χεριών). Ο χρόνος επώασης της νόσου, υπολογίζεται σε 2-14 ημέρες με μέσο χρόνο επώασης τις 5 ημέρες (σχετ. 6).

Ομάδες αυξημένου κινδύνου για βαριά νόσηση από τον κορωνοϊό COVID-19 αποτελούν άνθρωποι με ηλικία άνω των 60 ετών ή με υποκείμενα νοσήματα, όπως υπέρταση, σακχαρώδη διαβήτη, καρδιακή νόσο, χρόνια αναπνευστική πνευμονοπάθεια, νοσογόνο παχυσαρκία, χρόνια νεφροπάθεια, δρεπανοκυτταρική αναιμία (και άλλες αιμοσφαιρινοπάθειες), μεταμόσχευση οργάνων, ανοσοκαταστολή και καρκίνο. Η νόσος στα παιδιά είναι σχετικά σπάνια και ήπιας μορφής.

Α. Κλινική συμπτωματολογία του κορωνοϊού COVID-19

Η κλινική συμπτωματολογία του κορωνοϊού COVID-19 περιλαμβάνει:

- Πυρετό
- Βήχα
- Πονόλαιμο
- Μυαλγίες
- Αρθραλγίες
- Αίσθημα κόπωσης
- Δύσπνοια
- Διάρροια και εμέτους (σπανιότερα)

Β. Ειδικά προληπτικά μέτρα για την αποφυγή ενδεχόμενης διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις εκπαιδευτικές μονάδες.

Μέλη της εκπαιδευτικής μονάδας (π.χ. μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, εργαζόμενοι, κλπ.) με ιστορικό ταξιδιού σε περιοχές με συνεχιζόμενη μετάδοση του ιού ή ιστορικό στενής επαφής με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19, εντός των προηγούμενων 14 ημερών, οι οποίοι είναι ασυμπτωματικοί, συστήνεται να περιορίσουν τις επαφές τους, να απέχουν από τα μαθήματα ή την εργασία τους, μέχρις ότου παρέλθουν τουλάχιστον 14 ημέρες από την ημερομηνία επιστροφής τους από το ταξίδι ή την ημερομηνία τελευταίας στενής επαφής τους με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19 και να παρακολουθούν στενά την υγεία τους.

Μέλη της εκπαιδευτικής μονάδας με ιστορικό ταξιδιού σε περιοχές με συνεχιζόμενη μετάδοση του ιού ή ιστορικό στενής επαφής με επιβεβαιωμένο κρούσμα λοίμωξης από τον κορωνοϊό COVID-19, εντός των προηγούμενων 14 ημερών, που εμφανίζουν οποιοδήποτε σύμπτωμα λοίμωξης αναπνευστικού (π.χ. πυρετό, βήχα, δύσπνοια, κλπ.), θα πρέπει άμεσα να επικοινωνήσουν με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ: τηλ. 2105212054) και να αναφέρουν το περιστατικό, ώστε να λάβουν άμεσα τις σχετικές οδηγίες για την αποφυγή και τον περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού.

Σε περίπτωση εμφάνισης επιβεβαιωμένου κρούσματος κορωνοϊού COVID-19 στην εκπαιδευτική μονάδα, η εκπαιδευτική μονάδα υποχρεούται σε προσωρινή αναστολή της λειτουργίας της σαν επιβολή προληπτικού μέτρου, μετά από Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των Υπουργών Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υγείας, η οποία θα δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σύμφωνα με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου με θέμα: «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού» (ΦΕΚ Α' 42/25.02.2020), άρθρο 1, παρ. 2.

Γ. Απαραίτητες ενέργειες σε περίπτωση εκδήλωσης συμπτωμάτων κορωνοϊού COVID-19 από παιδί ή εργαζόμενο στην εκπαιδευτική μονάδα:

Παιδιά που εμφανίζουν τα προαναφερόμενα συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19 αναμένουν σε χώρο όπου δε θα έρχονται σε επαφή με άλλα άτομα και ειδοποιείται από την εκπαιδευτική μονάδα άμεσα ο ΕΟΔΥ ώστε να παράσχει τις απαραίτητες οδηγίες, οι οποίες πρέπει να ακολουθούνται πιστά. Ο χώρος όπου παρέμεινε το παιδί πρέπει να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται, μετά την αποχώρησή του, από το προσωπικό καθαριότητας που θα χρησιμοποιεί γάντια και στολή εργασίας με κοινά καθαριστικά,

δηλ. υγρό σαπούνι και νερό ή διάλυμα χλωρίνης 10% (1 μέρος χλωρίνης αραιωμένο σε 10 μέρη νερού) ή αλκοολούχο αντισηπτικό.

Προσοχή, ποτέ δεν αναμειγνύονται δύο διαφορετικά απολυμαντικά ή καθαριστικά.

Δ. Προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στις Εκπαιδευτικές Μονάδες

Τα προληπτικά μέτρα κατά της διασποράς κορωνοϊού COVID-19 περιλαμβάνουν αφενός οδηγίες ατομικής υγιεινής και αφετέρου οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης χώρων, επιφανειών και αντικειμένων. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες ατομικής υγιεινής και ταυτόχρονα να φροντίζουν ώστε οι οδηγίες αυτές να τηρούνται και από τα παιδιά. Οι οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης απευθύνονται σε όλο το προσωπικό, αλλά ιδιαίτερα στο βοηθητικό προσωπικό (π.χ. καθαρίστριες). Το προσωπικό καθαριότητας θα πρέπει να εξασφαλίζει με την επιτήρηση των προϊσταμένων της εκάστοτε σχολικής μονάδας, την τήρηση των κανόνων υγιεινής που προβλέπονται στην παρούσα εγκύκλιο.

1. Οδηγίες ατομικής υγιεινής:

- Αποφυγή επαφής χεριών με τα μάτια, τη μύτη και το στόμα για τη μείωση του κινδύνου μόλυνσης από τον ιό.
- Αποφυγή κοινής χρήσης των μολυβιών, των στυλό, των μαρκαδόρων και άλλων προσωπικών αντικειμένων.
- Σε βήχα ή φτέρνισμα, κάλυψη της μύτης και του στόματος με το μανίκι στο ύψος του αγκώνα ή με χαρτομάντιλο. Το χρησιμοποιημένο χαρτομάντιλο πρέπει να απορρίπτεται αμέσως μετά τη χρήση τόσο από τα παιδιά όσο και από το προσωπικό μέσα στους κάδους απορριμμάτων.
- Απαγορεύεται τα παιδιά να πίνουν νερό απευθείας από τη βρύση με το στόμα.
- Τακτικό πλύσιμο των χεριών των παιδιών και των εργαζομένων με υγρό σαπούνι και νερό για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα. Ακολουθεί προσεκτικό στέγνωμα των χεριών με χάρτινες χειροπετσέτες μιας χρήσης οι οποίες θα απορρίπτονται στους κάδους απορριμμάτων. Η διαδικασία πλυσίματος των χεριών περιγράφεται εικονογραφημένη στο Παράρτημα Γ.

Τα παιδιά και οι εργαζόμενοι στην εκπαιδευτική μονάδα μπορούν εναλλακτικά να χρησιμοποιούν αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα (περιεκτικότητας 70% σε αλκοόλη) ή

χαρτομάντιλα με αλκοόλη. Συνιστάται καλό τρίψιμο των χεριών μέχρι το αντισηπτικό να στεγνώσει. Το μπουκάλι με το αλκοολούχο διάλυμα (με αντλία έγχυσης και βάση) πρέπει να βρίσκεται σε κάθε αίθουσα διδασκαλίας, κοντά στην έξοδο και να χρησιμοποιείται υπό την εποπτεία του εκπαιδευτικού της τάξης.

Τα χέρια πρέπει να πλένονται καλά οπωσδήποτε πριν τη λήψη τροφής.

Οι παραπάνω οδηγίες πρέπει να τηρούνται αυστηρά και από το προσωπικό των κυλικείων.

2. Οδηγίες καθαρισμού και απολύμανσης:

- Συστηματικός και επαρκής αερισμός όλων των χώρων κυρίως στα διαλείμματα.
- Πέρα από τις συνήθειες εργασίες καθαρισμού, χρειάζεται συχνός καθαρισμός των λείων επιφανειών που χρησιμοποιούνται συχνά (π.χ. πόμολα, χερούλια, κουπαστή από σκάλες ή κιγκλίδωμα, βρύσες κλπ) με κοινά καθαριστικά, δηλαδή υγρό σαπούνι και νερό, ή διάλυμα οικιακής χλωρίνης 10% (1 μέρος οικιακής χλωρίνης αραιωμένο σε 10 μέρη νερό) ή αλκοολούχο αντισηπτικό. Σημειώνεται ότι οι εργασίες καθαρισμού πρέπει να γίνονται με χρήση γαντιών και στολή εργασίας.
- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον καθαρισμό των αντικειμένων και των επιφανειών με τις οποίες ήρθε σε επαφή άτομο που εμφάνισε συμπτώματα κορωνοϊού COVID-19.
- Οι πλαστικές σακούλες των κάδων, όταν γεμίζουν, πρέπει να δένονται σφικτά και να απομακρύνονται αμέσως. Τονίζεται ότι, το προσωπικό όταν καθαρίζει θα πρέπει να φοράει γάντια και στολή εργασίας. Τα γάντια μετά τη χρήση τους πρέπει να απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων και να μη γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, πχ. πλύσιμο των γαντιών μιας χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.
- **Επισημαίνεται ότι, η χρήση γαντιών μια χρήσης δεν αντικαθιστά σε καμιά περίπτωση το πλύσιμο των χεριών.**

Ε. Περιγραφή προληπτικών δράσεων

1. Έλεγχος του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης, ώστε να αποκατασταθούν άμεσα τυχόν βλάβες.
2. Μέριμνα ώστε οι νιπτήρες στις τουαλέτες και στο προαύλιο να διαθέτουν πάντα φιάλη με υγρό σαπούνι και χάρτινες πετσέτες μιας χρήσης, οι οποίες πρέπει να

απορρίπτονται σε κάδους που θα είναι δίπλα στους νυιτήρες.

3. Μέριμνα ώστε όλοι οι κάδοι απορριμμάτων να διαθέτουν ποδοκίνητο καπάκι και να περιέχουν πλαστική σακούλα μιας χρήσης.
4. Επιμελής και συχνός καθαρισμός των αντικειμένων κοινής χρήσης (πχ. μπάλες, σκυτάλες, πληκτρολόγιο και ποντίκι των ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.α.).
5. Ειδικά για τις εκπαιδευτικές μονάδες που χρησιμοποιούν λεωφορεία μεταφοράς, πρέπει να υπάρχει μέριμνα τόσο για τον επαρκή αερισμό όσο και για την καθαριότητα των οχημάτων πριν και μετά την επιβίβαση των παιδιών.

Ακολουθούν Παραρτήματα που αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της παρούσης.

Το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υπουργείου Υγείας καλείται όπως εκδώσει Δελτίο Τύπου, προκειμένου να ενημερώσει σχετικά όλα τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα.

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Π. ΠΡΕΖΕΡΑΚΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γρ. Υπουργού
2. Γρ. Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Υγείας
3. Γρ. Γεν. Δ/ντριας Δημόσιας Υγείας & Ποιότητας Ζωής
4. Δ/νση Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος

Παράρτημα Α**ΥΛΙΚΟ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ¹**

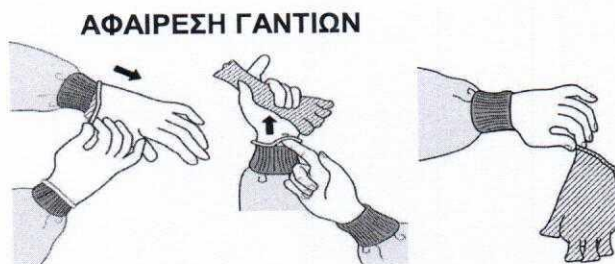
- Θερμόμετρα (μη υδραργυρικά, π.χ. ψηφιακά μασχάλης) ή ταινίες θερμομέτρησης.
- Χάρτινες χειροπετσέτες μιας χρήσης
- Γάντια μιας χρήσης
- Πλαστικές σακούλες για την απόρριψη των χρησιμοποιημένων μέσων ατομικής προστασίας και των χαρτομάντιλων ή για τη συλλογή μολυσμένων αντικειμένων που πρέπει να πλυθούν ή να απολυμανθούν.
- Πλαστικά ποτήρια μιας χρήσης.
- 1. Μπουκάλια με αλκοολούχο διάλυμα με αντλία έγχυσης και βάση. Το αλκοολούχο διάλυμα να έχει άδεια ΕΟΦ, περιεκτικότητα αλκοόλης ή μίγματος αλκοολών (αιθανόλη, ισοπροπανόλη ή προπανόλη) με άθροισμα 70% και πιστοποίηση CE
- Απολυμαντικά για χώρους και επιφάνειες (π.χ. οικιακή χλωρίνη) και απολυμαντικά για αντικείμενα που εξατμίζονται εύκολα (π.χ. οινόπνευμα)

Προσοχή πρέπει να δοθεί στη φύλαξη των αλκοολούχων διαλυμάτων και των φαρμάκων, ώστε να μην είναι προσιτά στα παιδιά.

¹ Πέραν του υγειονομικού υλικού που περιέχεται στο κυτίο Α΄ Βοηθειών, το οποίο πρέπει να διαθέτει κάθε εκπαιδευτική μονάδα.

Παράρτημα Β**ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΣΟΥ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (ΜΑΠ)**

- Το προσωπικό όταν καθαρίζει, θα πρέπει να φοράει γάντια μιας χρήσης.
- Τα γάντια μετά την χρήση τους, πρέπει να απορρίπτονται αμέσως στις πλαστικές σακούλες των κάδων απορριμμάτων. Δεν πρέπει να γίνονται προσπάθειες καθαρισμού τους, π.χ. πλύσιμο των γαντιών μια χρήσης και επαναχρησιμοποίησή τους.
- Τονίζεται ότι η χρήση γαντιών μιας χρήσης δεν αντικαθιστά σε καμία περίπτωση το σχολαστικό πλύσιμο των χεριών.

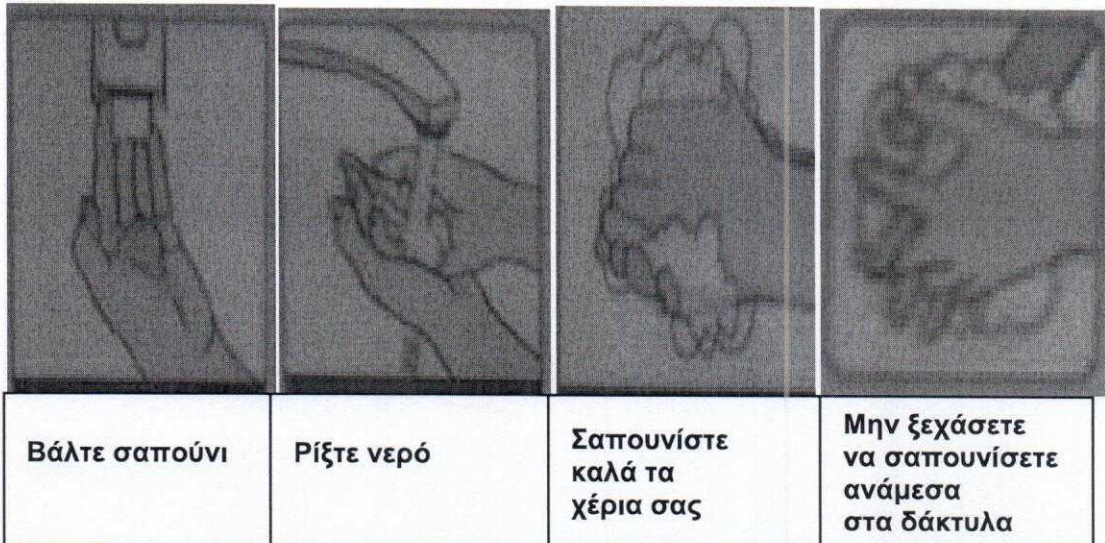
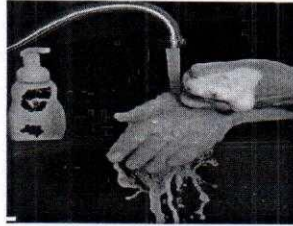

Πηγή : ΕΟΔΥ

Με γυμνό χέρι δεν αγγίζουμε την εξωτερική επιφάνεια των γαντιών

Παράρτημα Γ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΛΥΣΙΜΑΤΟΣ ΧΕΡΙΩΝ

Παράρτημα Δ

Συνιστώμενες ενέργειες προετοιμασίας Νηπιαγωγείων για την αντιμετώπιση επιδημίας κορωνοϊού COVID-19 πέραν των οριζόμενων στα επιμέρους κεφάλαια της παρούσης.

Προκαθορισμός ιδιαίτερου χώρου παραμονής του νηπίου που θα εμφανίσει συμπτώματα γρίπης μέχρι να το παραλάβουν οι γονείς τους.

Επιπλέον μέτρα ατομικής υγιεινής

- Μέριμνα ώστε στους χώρους ξεκούρασης των νηπίων καθώς και στον προκαθορισμένο χώρο παραμονής νηπίων που θα εμφανίσουν συμπτώματα γρίπης, να χρησιμοποιούνται μόνο χαρτοσέντονα μιας χρήσης.
- Ιδιαίτερη προσοχή στο πλύσιμο των χεριών πρέπει να δίνει το προσωπικό των νηπιαγωγείων σε περιπτώσεις όπως:
 - πριν και μετά τη χορήγηση των γευμάτων.
 - μετά τον καθαρισμό της μύτης και του στόματος του κάθε παιδιού.
 - μετά τον καθαρισμό επιφανειών λερωμένων με εκκρίσεις (σάλιο κ.α.) και την υποβοήθηση του κάθε παιδιού στην τουαλέτα.
- Η χρήση χαρτομάντηλων μιας χρήσης εμποτισμένων με αλκοόλη ή εναλλακτικά η χρήση του αλκοολούχου διαλύματος, η οποία πρέπει να γίνεται υπό την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών για την αποφυγή κατάποσής του.
- Η αποφυγή κοινής χρήσης των μολυβιών, στυλό, μαρκαδόρων και άλλων προσωπικών αντικειμένων.
- Προσεκτικός και συχνός καθαρισμός των παιχνιδιών του νηπιαγωγείου με υγρό σαπούνι και νερό ή απολυμαντικό που εξατμίζεται εύκολα (π.χ. οινόπνευμα).
- Η αποφυγή χρήσης παιχνιδιών από μαλακά υλικά, λόγω της αδυναμίας καλού καθαρισμού τους.

Πηγή : CDC

Κάλυψε με χαρτομάντιλο τη μύτη και το στόμα σου, όταν φτερνίζεσαι ή βήχεις.

Καλό, σωστό και συχνό πλύσιμο των χεριών σου.